

ВІДГУК офіційного опонента професора Корнацької А. Г.
на дисертацію Литвак Олени Олегівни
«Безпліддя у жінок з лейоміомою матки: діагностика і тактика лікування»,
подану до спеціалізованої вченої ради Д 26.613.02 при Національному
університеті охорони здоров'я України імені П. Л. Шупика
на здобуття наукового ступеня доктора медичних наук
за фахом 14.01.01 – акушерство та гінекологія

Актуальність теми дослідження.

Актуальність обраного автором наукового напрямку обумовлена тим фактом, що в сучасних умовах серед чинників, які призводять до порушення репродуктивної функції, зростає роль лейоміоми матки, в тому числі і серед жінок раннього репродуктивного віку. Останніми роками відмічено істотне зростання даної патології, що обумовлене окрім традиційних причин і негативним впливом високої частоти запальних процесів органів малого тазу, зростанням екстрагенітальної патології дисгормонального генезу, несприятливою екологічною обстановкою, медико-соціальними чинниками тощо.

Серед методів лікування лейоміоми матки особливе місце займають оперативні, особливо в тих випадках, коли порушена репродуктивна функція, а клінічний перебіг має специфічні особливості з врахуванням функціонального стану яєчників. Часта зміна лікарських препаратів, особливо гормональних, негативно впливає на стан оваріального резерву і може викликати порушення репродуктивної функції.

Не дивлячись на наукові публікації, які з'явилися впродовж останніх років щодо порушення репродуктивного здоров'я у жінок з лейоміомою матки, не можна вважати цю проблему повністю вирішеною, особливо в плані розробки алгоритму лікувально-профілактичних і реабілітаційних заходів, а також використання допоміжних репродуктивних технологій.

Все вищевикладене свідчить про актуальність обраного наукового напрямку.

Мета роботи та завдання дослідження

Автор поставив за мету дослідження зниження частоти порушень репродуктивної функції у жінок з лейоміомою матки на основі вивчення нових аспектів патогенезу жіночого безпліддя, а також удосконалення та впровадження алгоритму діагностичних, лікувально-профілактичних і реабілітаційних заходів.

Для вирішення мети поставлено дев'ять конкретних завдань, які дозволяють вирішити дану проблему від встановлення провідних факторів ризику безпліддя у жінок із лейоміомою матки до удосконалення та оцінки ефективності методики допоміжних репродуктивних технологій у жінок із безпліддям та лейоміомою матки на підставі застосування персоніфікованою тактики та модифікованого ембріотрансферу.

Наукова новизна одержаних результатів.

Розглядаючи питання наукової новизни поданої докторської дисертації необхідно відзначити, що автором встановлено нові аспекти патогенезу безпліддя в жінок із лейоміомою матки на основі вивчення взаємозв'язку між ендокринологічними, морфологічними та ехографічними змінами при різних формах даної патології. Науково обґрунтована необхідність удосконалення алгоритму діагностичних, лікувально-профілактичних і реабілітаційних заходів, направлених на зниження частоти порушень репродуктивного здоров'я в жінок із лейоміомою матки після лікування безпліддя з використанням допоміжних репродуктивних технологій.

При виконанні даної наукової роботи автором встановлено причини, частоту і структуру різних морфологічних форм лейоміоми матки із порушенням репродуктивної функції. Показано роль різної локалізації лейоміоми матки і стан ендокринного статусу в клінічному перебігу

безпліддя при допоміжних репродуктивних технологій. Дуже важливим аспектом наукової новизни є показана роль ендокринологічних порушень в клінічному перебігу різних морфологічних форм лейоміоми матки при оперативному лікуванні. Представлено інформативність різних клінічних, функціональних і лабораторних показників в оцінці ефективності лікування різних морфологічних форм, особливо в аспекті відновлення репродуктивної функції.

Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що встановлені порівняльні аспекти преморбідного фону, причин, клінічного перебігу та стану ендокринологічного статусу в жінок із лейоміомою матки. Авторів вдалося визначити основні ендокринологічні та ехографічні показники в жінок із лейоміомою матки, а також їх інформативність в аспекті ефективності лікувально-профілактичних та реабілітаційних заходів, показати основні варіанти оперативного лікування лейоміоми матки, представити порівняльну оцінку інформативності різних лабораторних показників до та після оперативних втручань. Дуже важливим є запропоновані методи контролю за клінічним перебігом до- та після-операційного періоду в жінок із лейоміомою матки. На підставі отриманих результатів розроблено та впроваджено алгоритм діагностичних та лікувально-профілактичних заходів в жінок із безпліддям на фоні лейоміоми матки.

Обсяг, структура та оцінка змісту дисертації.

Проведений аналіз структури докторської дисертації свідчить про дотримання автором класичного принципу. Так, дисертація складається з анотації, вступу, аналізу сучасного стану проблеми безпліддя у жінок з лейоміомою матки, розділу, присвяченого методам дослідження і лікувально-профілактичним заходам, чотирьох розділів власних досліджень, обговорення результатів, висновків, практичних рекомендацій і покажчика літератури, що включає 223 джерела кирилицею і 172 латиною.

У першому розділі дисертації представлено сучасні дані вітчизняної та зарубіжної літератури з проблеми безпліддя у жінок із лейоміомою матки, а також шляхи зниження у цих пацієнток порушень репродуктивної функції. Цей розділ складається з декількох підрозділів, які додають один одного, причому кожний містить резюмуюче закінчення і перехід на наступну частину матеріалу. Методологічно розділ побудований правильно, добре сприймається, стиль викладення матеріалу сучасний.

У другому розділі наукової роботи автор переконливо обґрунтувала необхідність детальної оцінки вивчення найбільш інформативних показників гомеостазу, а також стан оваріального резерву при різних формах лейоміоми матки. Крім того, слід вказати на широке використання сучасної комп'ютерної техніки для розробки методів контролю за ефективністю лікувально-профілактичних заходів, що проводяться, а також для обробки отриманих результатів. Таблиці, рисунки і графіки, які надав автор, є сучасними і високоінформативними.

Автору удалось викласти результати власних досліджень поетапно: від клінічного аналізу різних форм лейоміоми матки і до тактики проведення допоміжних репродуктивних технологій у цих жінок. Такий підхід дозволив авторів обґрунтувати необхідність самостійного дослідження цієї проблеми в аспекті зниження частоти порушень репродуктивної функції в жінок із лейоміомою матки. Представлені результати наочно показують наявні резерви зниження частоти і підвищення ефективності лікування порушень репродуктивної функції в жінок з цією патологією. Дані такого методологічного підходу дуже важливі як з наукової, так і з практичної точки зору.

Незважаючи на значну кількість наукових публікацій, присвячених проблемі лікування безпліддя у жінок із лейоміомою матки, серйозні дослідження в даному напрямі, засновані на аналізі значного числа спостережень літературних джерел, практично відсутні, хоча їх необхід-

ність не викликає сумнівів, особливо в аспекті постійного збільшення кількості гінекологічних ендоскопічних операцій в багатопрофільних лікувальних установах. Автор обрала правильний методологічний підхід і запропонувала методи контролю на підставі використання отриманих результатів клініко-функціональних і лабораторних досліджень. Використання сучасної комп'ютерної техніки дозволило виділити основні функціональні і лабораторні показники. Методики є простими у використанні і можуть бути впроваджені в роботі спеціалізованих гінекологічних стаціонарів.

Автор розробила й упровадив практичні рекомендації, які полягають в наступних моментах: удосконалено методику проведення лапароскопічної консервативної міомектомії, яка включає огляд органів малого таза; хромосальпінгоскопію спеціальним розчином; видалення міоматозних вузлів шляхом відсічення, енуклеації, з/без порушення цілісності порожнини матки, з подальшим пошаровим відновленням дефекту стінки матки, шляхом накладання м'язово/м'язових та м'язово/серозних швів (при проникненні в порожнину матки, накладаються пошарово слизово/м'язові та м'язово/серозні шви); екстракція мікропрепарату (видалений міоматозний вузол) з черевної порожнини; гемостаз, санація, дренивання черевної порожнини.

Удосконалено організацію надання хірургічного лікування по типу "fast tract surgery" та клінічного супроводу пацієнток з безпліддям та лейоміомою матки. Удосконалено клінічний супровід пацієнток з безпліддям та лейоміомою матки активного репродуктивного віку з нормальними чи зниженими показниками овуляторного резерву. Удосконалено клінічний супровід пацієнток з безпліддям та лейоміомою матки пізнього репродуктивного віку. Персоніфіковано тактику проведення допоміжних репродуктивних технологій. Удосконалений метод проведення ембріо-трансферу.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації.

Окремо хотілося б відзначити, що всі наукові положення і висновки цілком обґрунтовані, випливають із змісту роботи, мають теоретичне і практичне значення, а розроблені діагностичні, профілактичні, лікувальні та реабілітаційні методики дозволяють підвищити ефективність лікування безпліддя в жінок із лейоміомою матки.

Повнота викладу основних результатів дисертації в опублікованих працях.

За темою дисертації опубліковано 36 робіт, з яких 27 статей в наукових провідних фахових журналах та збірниках, рекомендованих переліком МОН України, 9 тез на науково-практичних конференціях, причому більшість робіт – самостійні. Матеріали дисертаційної роботи неодноразово доповідались і обговорювались на засіданні Асоціації акушерів-гінекологів м. Києва та України (2016-2020 рр.).

Окремо хотілося б підкреслити важливість виконаної докторської дисертації для безперервного професійного розвитку лікарів не лише акушер-гінекологів, але й репродуктологів, які займаються допоміжними репродуктивними технологіями. Результати дисертаційного дослідження можуть бути широко використані в педагогічному процесі при проведенні курсів тематичного удосконалення по гінекології та репродуктології.

Зауваження і побажання щодо змісту та оформлення дисертації та автореферату.

Серед неістотних недоліків виконаної наукової праці необхідно відзначити:

- незначну перевантаженість третього розділу таблицями і рисунками;
- при оцінці власних результатів можливо було проведення ширшого спектру імунологічних досліджень.

В якості дискусії вважаю за необхідне задати декілька питань:

- Яка структура супутньої генітальної патології матки в жінок із лейоміомою матки?
- Чи проводили Ви кореляцію між тривалістю безпліддя та перебігом лейоміоми матки?
- Чому Ви вивчали саме ці показники оваріального резерву ?

Висновок
про відповідність дисертації вимогам
Міністерства освіти і науки України

Дисертація Литвак Олени Олегівни «Безпліддя у жінок з лейоміомою матки: діагностика і тактика лікування», виконана на кафедрі акушерства, гінекології та перинатології Національного університету охорони здоров'я України імені П. Л. Шупика при науковому консультуванні чл.-кор. НАМН України, доктора медичних наук, професора Вдовиченка Ю.П., є самостійною закінченою науково-дослідною роботою, яка містить нове вирішення важливої наукової проблеми сучасної гінекології щодо зниження частоти порушень репродуктивної функції у жінок з лейоміомою матки на основі вивчення нових аспектів патогенезу жіночого безпліддя, а також удосконалення та впровадження алгоритму діагностичних, лікувально-профілактичних та реабілітаційних заходів. Автору вдалось розробити та впровадити практичні рекомендації щодо підвищення ефективності лікування безпліддя та зниження у жінок із лейоміомою матки.

Дисертація за своєю актуальністю, науковою новизною отриманих результатів, їх практичним і теоретичним значенням, ступенем обґрунтованості та достовірності наукових положень, сформульованих у висновках і практичних рекомендаціях, повнотою викладення матеріалу в наукових статтях та апробації на наукових форумах, повністю відповідає вимогам

пунктів 9 та 10 Порядку присудження наукових ступенів, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України № 567 від 24 липня 2013 р. № 567 із змінами, внесеними згідно з Постановами Кабінету Міністрів України № 656 від 19.08.2015, № 1159 від 30.12.2015, № 567 від 27.07.2016, № 943 від 20.11.2019 та № 607 від 15.07.2020 стосовно дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора медичних наук, а її автор заслуговує присудження наукового ступеня доктора медичних наук за спеціальністю 14.01.01 – акушерство та гінекологія.

Офіційний опонент:

завідувач відділення

реабілітації репродуктивної функції жінок

ДУ «Інститут педіатрії, акушерства

та гінекології імені Академіка

О. М. Лук'янової НАМН України»,

доктор медичних наук, професор

